

Irma Jonášová 7. 11. 2022

Paní **Irma (Irmgard) Jonášová,**

rozená Matějková, se narodila 27. září v roce 1942 na Pamferově huti u Železné Rudy. Ve stejném domě, ale před dvaceti šesti lety, spatřila světlo světa její maminka Františka Karlová. Narodila se 6. 1. 1916.

Maminka byla z osmi sourozenců. Její tatínek Ludvik

Karl byl lesním dělníkem a svážel dřevo. Její maminka, moje babička Hanyngerová, prodávala potraviny.

V místě bývalé Pamferovy huti, která podlehla demolici, stávaly ještě v roce 1945 tři domky, v nichž v jednom z nich byl krámk s potravinami. Právě v něm Irmina babička prodávala.

Oba taky pracovali na svém hospodářství. Protože byli Němci, jejich majetek po 2. světové válce propadl státu a babička s dědečkem šli do odsunu. Mladá rodina mojí maminky, mně byly tehdy čtyři roky, se musela z Pamferovy huti taky odstěhovat. Rok jsme bydleli ve Chvalšovicích a pak osídlili zemědělskou usedlost ve Svinné.

Irmina maminka

Jak se vaši seznámili?

Maminka šla po škole vypomáhat ke své sestře Rozálii do Kdyně. Tehdy tam sloužil i můj tatínek, který byl bratrem Rózina manžela Jana - mlynáře. Naši se znali už předtím, ze svatby Rózy a Jana. Nakonec měli veselku taky. To bylo unikum: dvě sestry z rodiny Karlů si vzaly dva bratry z rodiny Matějků.

Jaký byl tvůj tatínek?

Jmenoval se po otci Vašek. Narodil se 21. června 1905 ve Chvalšovicích v prvním manželství svého otce. Měl dva bratry a sestru. Po tatínkovi zdědil hudební talent. Krásně zpíval a hrál na harmoniku. Na to nikdy nezapomenu, jak nám dětem doma u kamen po večerech zpíval. Byl to hodný, úžasný člověk. Milovala jsem ho. Od šestnácti let sloužil u sedláků a v zemědělství pracoval až do smrti. Nejdřív na svém, a po padesátém sedmém, když majetek zabral Státní statek, tak tam. Tam dělala i naše maminka a já s bratrem. Jenže já chtěla chodit do školy, dokonce jsem tam jednou utekla!

A dědeček?

Tatínkův otec se jmenoval Václav Matějka. Během 1. světové války se dostal na Sibiř do zajetí. Doma v Chvalšovicích měl čtyři děti. Jejich maminka, moje babička, zemřela hodně mladá. Všechny čtyři děti vychovávala moje teta. Víím, že jeden se jmenoval Rudolf a jeden Honza. Nejmladší byla Marie, které se říkalo Mária. Po strastiplném návratu ze Sibíře se děda oženil s Albínou Kalistovou z Kunkovic a měli spolu ještě tři děti, dva kluky a holku. Holčička ve čtyřech letech zemřela a jeden z kluků zemřel taky

mladý, v 17 letech. Zůstal jen můj strýc Karel.

Děda Matějka byl pilař, pracoval na pile v Zejbiši a potom v lese nad Chvalšovicemi. Tam si při práci zpíval tak, že ho bylo slyšet až do vsi. Bohužel si ho osobně nepamatuju, znám to jen z vyprávění.

Albínu si ale pamatuju. Byla to vždycky pěkná ženská. Poprvé jsem ji viděla, když jsem asi v páté třídě ležela v nemocnici, tak mě tam přišla navštívit. Přinesla mi dokonce dárek, krásný šátek. Měla ráda i mého otce, svého nevlastního syna. Vždycky se na něj ptala jako na Vašíka. Po smrti dědy se znovu vdala a bydlela ve Velharticích.

Mluvila jsi o tom, že jsi s bratrem musela od dětství vypomáhat v hospodářství rodičů. Jak jste spolu vycházeli?

Malá Irma s bráškou Vašíkem

Irma se směje: **Šidil mě!** Bylo to vymodlené dítě, mazánek. Byl o rok starší než já a jmenoval se po tatínkovi a dědečkovi Václav. Jako dospělí jsme ale spolu výborně vycházeli. Celý život bydlel na Javorné a dělal traktoristu a krmil. Bohužel už nežije, nedožil se ani sedmdesáti let.

Byl rozený v roce 1941, po něm jsem byla já.

Další sourozenci přišli s velkým odstupem. Bratr František je mladší o 11 let, vyučil se zedníkem, teď už je v důchodu. Žena mu zemřela v necelých 51 letech. Bydlí na Čachrově. Po něm přišla Marie, ta je o 12 let ode mne a rok na to Růžena. Marie pracovala jako servírka. Žije v Berouně a při důchodu si přivydělává v jedné místní firmě. Růžena byla vždycky moc chytrá, měla samé jedničky. Vystudovala ekonomickou školu, ale na vysokou nemohla. Rodiče už tehdy byli v důchodu. Dělal skladovou účetní u Pekáren v Klatovech, a pak u soudu dohledávala dlužníky v exekucích. Teď už je v důchodu.

Nejmladší bratr Josef, je ode mne 15 let, se vyučil tesařem, bydlí v Plzni a je v důchodu. Máme se všichni moc rádi, slavíme společně narozeniny, svátky, svatby. Někdy se nás sejde až šedesát. Jsme takový rodinný klan!

Irma s rodiči a sourozenci

O škole ses zmínila jen letmo.

Možná proto, že u nás doma byla přednější práce, která se musela udělat, jsem měla školu moc ráda. Od první do páté jsem chodila do jednotřídky na Javorné (Zejbiši), a pak do Čachrova. Ve čtrnácti jsem tam před komisí složila závěrečné zkoušky a tím ukončila osmiletou střední školu.

Irma přináší vysvědčení a obdivuju její prospěch. Jaká škoda, že nemohla dál studovat!

Irmin budoucí manžel

Pomáhala jsem s péčí o mladší sourozence a na hospodářství. Pak jsem pracovala v rostlinné výrobě na státním statku a v roce 1959 jsem se vdala za Václava Jonáše. Po roce se narodil syn Václav. Po mateřské jsem nastoupila k Lesům a v roce 1965 měla dceru Jitku. Poslední byl Jan v roce 1967. Mezitím nás vystěhovali na Javornou č. p. 13 do domu Silnic. Když bylo Janovi dva a půl roku, chodila jsem nejdříve na poloviční a potom

celý úvazek dělat domovnici na ROH chatu Jitony. Byla jsem doslova hozená do vody, všechno jsem se učila za provozu. Při práci jsem skládala zkoušky na kuchařku. Byla jsem tam dvacet pět let a dva roky před důchodem mě propustili. Byla jsem vedená jako zaměstnanec výboru ROH, po roce 1989 se změnil ředitel Jitony Stod a najednou bylo všechno jinak.

Irminou zásluhou měl objekt celoroční využití. V zimě sloužil

Irma a Václav Jonášovi

pro lyžařské výcviky gymnázia a základních škol. V půl šesté odcházela z domova a v jedenáct večer se vracela domů.

Ještěže za mnou mohly chodit moje děti. Měla jsem na starost vaření, uklízení objektu, převlékání postelí a praní ložnin. S mandlováním mi pomáhal manžel. Ty hodiny jsem nikdy neměla zaplacené. Pro nákupy pro hosty jsem chodila s kárkou a tahala je od Jednoty k chatě do kopce. V sedm ráno muselo být uklizeno a připravená snídaně. Pak jsem měla pomocnici do kuchyně a další na úklid. Z fabriky

S prvorozeným synem Vaškem

chodily kontroly na provoz zařízení, jestli máme včas vyvěšený jídelníček a podobné nesmysly.

Irminy děti Vašek, Jitka a Jan

Irma s ubytovanými ženami z Jitony

Po propuštění Irma působila na hotelu Stavbař, rekreačním objektu Stavebních izolací Praha. Ještě deset let v důchodu od jara do podzimu pomáhala v lese.

Byla jsem zvyklá na lidi, stýskalo se mi po nich. V lese jsme s ženskými poklábosily, leccos probraly, zasmály se. Zbylo mi šest kamarádek, ale stárneme. Dřív jsme slavily narozeniny, často se scházely, chodily ven. Ale pár z nich za mnou jezdí a taky mám psího kamaráda. „Já už zase žiju s Jonášem!“ směje se Irma. Roztomilý pejsek s hebkou srstí se tak totiž jmenuje.

Můžu vědět, co dělají tvoje děti?

Václav si po gymnáziu udělal nástavbu na ekonomické škole, a pak vystudoval informační techniku. Studium dokončil na Fakultě aplikovaných věd v Plzni. Živil se

jako programátor, teď dělá u zahraniční firmy. Jitka je zdravotní setra, nejdřív byla u kojenců a teď je už devatenáctým rokem u praktické lékařky v Klatovech. Žije hodně aktivně, věnuje se turistice. Nejmladší Jan byl na rozdíl od Václava vždycky velký sportovec, na gymnáziu dělal atletiku. Ale stejně jako brácha vystudoval nástavbu na ekonomce a informatiku. Dělal v Plzni u ČSOB a teď je správcem počítačových sítí.

S vnoučaty

Mám od nich pět vnoučat, tři kluky a dvě holky. Od Vaška vnuka Vaška (32). To jméno už je v naší rodině tradicí! Od Jitky vnuka Petra (31) a vnučku Marii,

říkáme jí Majda (25). Honza má Jakuba (34), ten učí v Praze a má skoro tříletého klučíka Petříka a čtyřměsíčního Vojtíška. Jakubova sestra Tereza (24) je velká atletka, běhá 400 metrů překážek a studuje na učitelku 1. stupně na pedagogické fakultě.

Narození dětí, i když jsem jeden porod měla hodně těžký, bylo pro mě největší radostí. Stejně tak narození vnoučat a pravnoučků. Těším se, až Majda a Terka dodělají vysokou školu a až si na jejich svatbě zatancuju. A taky se těším na další pravnoučata. To abych tady byla do stovky!

Škoda, že se toho Václav nedožil. Zemřel před 23 lety na akutní leukémii. Podstoupil chemoterapii, syn za ním v Plzni chodil každý den, ale neměl žádnou imunitu Nakonec zemřel doma, myslím na plicní embolii. To sice doktoři nepotvrdili, ale byla jsem s ním do posledního okamžiku a vím, jak rychlý průběh to nakonec mělo. Dcera mi radila přes telefon, dělala jsem mu masáž srdce, ale nebylo to nic platné. Jeho poslední slova byla: „Co mi to v té nemocnici udělali“. Myslím, že si ani nestačil uvědomit, co se s ním děje. Byla to chvilka. Nejhorší byla ta bezmoc a beznaděj, že jsem mu nemohla pomoci. Bylo mu teprve 65 let. To byl nejhorší okamžik mého života... Útěchou je, že to bylo tak rychlé. Ještě chvíličku před tím si povídal s hajnou, která tady byla na návštěvě.

Jak se ti tady žije samotné, vždyť bydlíš u lesa, skoro na samotě?

Ale to víš, po mužově smrti jsem nějaké nápady měla, ale o žádného jsem nestála. Zabavím se sama. Ráda vařím a pečů, na Vánoce dělám v průměru šestnáct druhů cukroví. Nikdy jsem nebyla na sladké, až teď, když si musím hlídat cukr! Není to pech?

Zkouším i nové recepty z internetu. Pracovat na počítači mě naučil hlavně Jakub. Když mám chvíli, zahraju si karty, najdu si počasí, s dětmi si píšu maily. Ovládám i internetové bankovníctví. V létě chodím do lesa, na brusinky, houby, borůvky. Vždycky jsem byla vášnivý čtenář, jako holka jsem četla pod peřinou při baterce. Dřív jsem chodila do knihovny na Čachrově, teď mám knížky spíš od Jitky. Nejradši mám ty vtipné, třeba Třeštíka. Na televizi občas koukám, mám satelit, tak si najdu, co mě zajímá. Ale na žádných seriálech závislá nejsem. Dřív jsem dělala i zahrádku, ale kvůli tlaku už žádnou zeleninu nepěstuju.

Překvapuje mě, že tak aktivní žena jako je Irma, nemá řidičský průkaz.

To je tak: vždycky řídil manžel, měli jsme trabanta, a tak jsem si ani neudělala zkoušky. A pak už jsem na to byla moc stará. Ale zkoušky na pionýra mám, dělala jsem je v 23 letech u Svazarmu spolu s paní Matějkovou z Čachrova.

Sedím s Irmou v útulné kuchyni jejího domu na Bucharu. Jak dlouho tady bydlíš?

Od svatby. Do roku 1960 tady nebyla ani elektřina. Manžel mi kdysi vyprávěl, že dům měl dramatickou historii. Bývala tady hospoda. Setkávali se tu různí lidé a na leccems se mohli domlouvat. Tchán o schůzkách ohledně převádění přes hranice věděl, ale nikdy nikoho neudal. Přesto si pro něj v listopadu 1949 přišli a dostal sedm let. Na žádost

Irmin tchán

rodiny ho v pŭlce propustili, ale stejně ho po zbytek trestu, uŷ na svobodě, sledovali. Asi rok před zatčením tchána, když jsem chodila do 1. třídy, zavřeli pro převádění Rejŷka, to byl známý převaděč. Ale to znám jen z doslechu...

Irmina tchýně

V našem povídání se dostáváme obloukem zpátky v čase. Irma všechny nesnáze, které jí život přinesl, bere jako jeho součást a říká, že je spokojený člověk. Má vzdělané děti a vnoučata, soudržnou rodinu a s nikým nemá žádné roztrŷky. ŷije aktivním životem, stále vypomáhá s ubytováváním hostů v chatě Jitony (Horalu). Je společenská, veselá a je opravdová radost s ní pobýt. A navrch vás pohostí nějakou dobrotou. Je to prostě „ženská“ do nepohody, se kterou máte chuť potykat si hned po prvním setkání. Protože máte pocit, že se s ní znáte uŷ dlouho.

Takŷe Irmo, díky za naše setkání a tvoje vyprávění!

Na Bucharu 22. června 2020 zapsala
a na Bucharu 31. října 2022 dokončila
Zdeňka Hranáčová

S věrným pejskem Jonášem

